
Globální kompakt o uprchlících

KONEČNÝ NÁVRH

(k 26. červnu 2018)

Odstavce

I.	Úvod	1–9
	(i) <i>Základní informace</i>	1–4
	(ii) <i>Hlavní zásady</i>	5–6
	(iii) <i>Cíle</i>	7
	(iv) <i>Prevence a řešení základních příčin</i>	8–9
II.	Komplexní rámec pro reakci na uprchlickou krizi	10
III.	Akční program	11–100
	A. Opatření pro sdílení zátěže a odpovědnosti	14–48
	1. <i>Globální opatření za účelem mezinárodní spolupráce</i>	17–19
	1.1 Globální fórum pro uprchlíky.....	17–19
	2. <i>Opatření k podpoře v konkrétních situacích uprchlíků</i>	20–30
	2.1 Vnitrostátní opatření.....	20–21
	2.2 Podpůrná platforma.....	22–27
	2.3 Regionální a subregionální přístupy.....	28–30
	3. <i>Hlavní nástroje pro sdílení zátěže a odpovědnosti</i>	31–48
	3.1 Financování a účinné a účelné využívání zdrojů.....	32
	3.2 Přístup založený na zapojení širšího okruhu aktérů a partnerství.....	33–44
	3.3 Údaje a důkazy.....	45–48
	B. Oblasti vyžadující podporu	49–100
	1. <i>Příjem a přijetí</i>	52–63
	1.1 Včasné varování, připravenost a krizové plánování.....	52–53
	1.2 Bezprostřední opatření související s příjmem.....	54–55
	1.3 Bezpečnost a ochrana.....	56–57
	1.4 Registrace a doklady.....	58
	1.5 Řešení specifických potřeb.....	59–60
	1.6 Určení potřeb mezinárodní ochrany.....	61–63
	2. <i>Uspokojení potřeb a podpora komunit</i>	64–84
	2.1 Vzdělávání.....	68–69
	2.2 Pracovní příležitosti a možnosti obživy.....	70–71
	2.3 Zdraví.....	72–73
	2.4 Ženy a dívky.....	74–75
	2.5 Děti, dospívající a mládež.....	76–77
	2.6 Ubytování, energie a hospodaření s přírodními zdroji.....	78–79
	2.7 Potravinová bezpečnost a výživa.....	80–81
	2.8 Registry obyvatel.....	82
	2.9 Osoby bez státní příslušnosti.....	83
	2.10 Podpora dobrých vztahů a mírového soužití.....	84
	3. <i>Řešení</i>	85–100
	3.1 Podpora pro země původu a dobrovolný návrat do vlasti.....	87–89
	3.2 Přesídlení.....	90–93
	3.3 Alternativní cesty pro přijetí v třetích zemích.....	94–96
	3.4 Místní integrace.....	97–99
	3.5 Jiná místní řešení.....	100
IV.	Následná opatření a kontrola	101–107

I. Úvod

(i) Základní informace

1. Nesnáze uprchlíků jsou společným problémem lidstva. Zvýšil se dosah, rozsah i složitost uprchlických situací a uprchlíci potřebují ochranu, pomoc a řešení. Miliony uprchlíků žijí v dlouhotrvajících situacích, často v zemích s nízkými a středními příjmy, které čelí vlastním ekonomickým a rozvojovým výzvám, a průměrná délka pobytu nadále roste. Navzdory obrovské štědrosti hostitelských zemí a dárců, včetně nebývalé úrovně financování humanitární pomoci, se rozdíl mezi potřebami a finančními prostředky dostupnými pro účely humanitární pomoci rovněž zvýšil. Existuje naléhavá potřeba spravedlivějšího sdílení zátěže a odpovědnosti za poskytnutí útočiště uprchlíkům a podporu uprchlíků ve světě zohledňujícího stávající příspěvky a rozdílné kapacity a zdroje jednotlivých států. Uprchlíci a hostitelské komunity by neměli být ponecháni napospas osudu.

2. Uskutečňování mezinárodní součinnosti řešením mezinárodních problémů humanitárního rázu je hlavním cílem Organizace spojených národů stanoveným v její Chartě a je v souladu se zásadou svrchované rovnosti států.¹ Obdobně má Úmluva o právním postavení uprchlíků z roku 1951 (úmluva z roku 1951) na zřeteli, že udělení azylu by mohlo klást nepřiměřeně těžká břemena některým zemím a že uspokojivého řešení problému uprchlíků nemůže být tudíž dosaženo bez mezinárodní spolupráce.² Je životně důležité tuto dlouhodobou zásadu převést v konkrétní a praktické činy, a to i rozšířením podpůrné základny nad rámec zemí, které historicky přispěly k řešení problémů uprchlíků poskytnutím útočiště nebo jinými prostředky.

3. V tomto kontextu má globální kompakt o uprchlících sloužit jako základ pro **předvídatelné a spravedlivé sdílení zátěže a odpovědnosti** mezi všemi členskými státy Organizace spojených národů, podle potřeby spolu s dalšími příslušnými zúčastněnými stranami, včetně: mezinárodních organizací uvnitř systému Organizace spojených národů i mimo něj, včetně těch, které jsou součástí Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce; dalších humanitárních a rozvojových subjektů; mezinárodních a regionálních finančních institucí; regionálních organizací; místních úřadů; občanské společnosti, včetně náboženských organizací; akademické obce a dalších odborníků; soukromého sektoru; médií; příslušníků hostitelských komunit a samotných uprchlíků (dále jen „příslušné zúčastněné strany“).

4. Globální kompakt není právně závazný. Je však vyjádřením politické vůle a touhy mezinárodního společenství jako celku dosáhnout posílené spolupráce a solidarity s uprchlíky a dotčenými hostitelskými zeměmi. Bude realizován prostřednictvím **dobrovolných příspěvků** k dosažení **společných výsledků a pokroku** při plnění cílů stanovených v odstavci 7 níže. Tyto příspěvky budou určeny jednotlivými státy a jednotlivými příslušnými zúčastněnými stranami s přihlédnutím k jejich vnitrostátním poměrům, kapacitám a úrovním rozvoje a s ohledem na vnitrostátní politiky a priority.

(ii) Hlavní zásady

5. Globální kompakt vychází ze základních principů lidskosti a mezinárodní solidarity a klade si za cíl uvést do praxe zásady sdílení zátěže a odpovědnosti za účelem lepší ochrany a pomoci uprchlíkům a podpory hostitelských zemí a komunit. Globální kompakt je ze své podstaty zcela nepolitický, stejně jako jeho provádění, a je v souladu s cíli a zásadami Charty Organizace spojených národů. Opírá se o mezinárodní režim ochrany uprchlíků, který se zakládá na hlavní zásadě nenavracení a jehož jádrem je úmluva z roku 1951 a její protokol z roku 1967.³ Některé regiony rovněž přijaly specifické nástroje, které se použijí v podmínkách těchto regionů.⁴ Globální kompakt se řídí příslušnými mezinárodními nástroji týkajícími se lidských práv,⁵ mezinárodním humanitárním právem a dalšími relevantními mezinárodními

¹ Čl. 1 odst. 3, Charta Spojených národů; [A/RES/25/2625](#).

² Úvodní ustanovení, bod 4 (Organizace spojených národů, *Treaty Series*, sv. 189, č. 2545). Viz rovněž [A/RES/2312](#), čl. 2 odst. 2.

³ Organizace spojených národů, *Treaty Series*, sv. 606, č. 8791.

⁴ Viz Úmluva Organizace africké jednoty, která upravuje zvláštní aspekty problémů uprchlíků v Africe, z roku 1969 (Organizace spojených národů, *Treaty Series*, sv. 1001, č. 14691); [Kartagenská deklarace o uprchlících](#) z roku 1984; a Smlouva o fungování Evropské unie, článek 78, a Charta základních práv Evropské unie, článek 18. Viz rovněž [Bangkokské principy o postavení uprchlíků a zacházení s nimi](#) z 31. prosince 1966 (konečný text přijat dne 24. června 2001).

⁵ Včetně Všeobecné deklarace lidských práv (která ve svém článku 14 mimo jiné zakotvuje právo žádat o azyl) ([A/RES/3/217 A](#)); Úmluvy o právech dítěte (Organizace Spojených národů, *Treaty Series*, sv. 1577, č. 27531);

nástroji.⁶ Je případně doplněn nástroji pro ochranu osob bez státní příslušnosti.⁷ Celkové uplatňování globálního kompaktu se rovněž řídí humanitárními zásadami lidskosti, neutrality, nestrannosti a nezávislosti – viz A/RES/46/182 a všechny následné rezoluce Valného shromáždění k tomuto tématu včetně rezoluce A/RES/71/127 – stejně jako důrazem na ochranu. Odpovědnost a vedoucí úloha států je zásadní pro jeho úspěšné provádění s přihlédnutím k vnitrostátním právním předpisům, politikám a prioritám.

6. Uznává se, že řada států, které nejsou stranami mezinárodních nástrojů týkajících se uprchlíků, projevila velkorysý přístup k poskytování útočiště uprchlíkům. Všechny země, které dosud nejsou smluvními stranami takových nástrojů, se vyzývají, aby zvážily přistoupení k těmto nástrojům, a státy, které jsou smluvními stranami těchto nástrojů s výhradami, aby uvážily stažení výhrad.

(iii) *Cíle*

7. **Cíle globálního kompaktu** jako celku jsou: (i) zmírnit tlaky na hostitelské země; (ii) zvýšit soběstačnost uprchlíků; (iii) rozšířit přístup k řešením v třetích zemích; a (iv) podporovat podmínky v zemích původu, které umožní bezpečný a důstojný návrat. Globální kompakt bude usilovat o dosažení těchto čtyř provázaných a vzájemně závislých cílů prostřednictvím mobilizace politické vůle, rozšiřování základní podpory, která umožní spravedlivější, udržitelnější a předvídatelnější rozdělení příspěvků mezi státy a dalšími příslušnými zúčastněnými stranami.

(iv) *Prevence a řešení základních příčin*

8. Po celém světě dochází k pohybu velkého počtu uprchlíků a k vleklým uprchlickým situacím. Ochrana uprchlíků a péče o ně jsou záchranou pro dotyčné osoby a investicí do budoucna, ale je důležité, aby byly provázeny účelovou snahou o řešení základních příčin. Přestože samy o sobě nejsou příčinou pohybu uprchlíků, klima, zhoršování stavu životního prostředí a přírodní katastrofy stále více ovlivňují faktory vedoucí k pohybu uprchlíků. Řešení základních příčin je v první řadě odpovědností zemí, které jsou zdrojem pohybu uprchlíků. Nicméně odvrácení a vyřešení rozsáhlých uprchlických situací je rovněž závažným problémem celého mezinárodního společenství, který vyžaduje včasné úsilí o řešení určujících faktorů a spouštěcích mechanismů i lepší spolupráci mezi politickými, humanitárními, rozvojovými a mírovými aktéry.

9. V této souvislosti globální kompakt doplňuje probíhající snahu OSN v oblasti prevence, míru, bezpečnosti, udržitelného rozvoje, migrace a budování míru. Všechny státy a příslušné zúčastněné strany jsou vyzývány k řešení základních příčin rozsáhlých uprchlických situací, mimo jiné prostřednictvím zvýšeného mezinárodního úsilí o prevenci a řešení konfliktů; k dodržování Charty Organizace spojených národů, mezinárodního práva, včetně mezinárodní humanitárního práva, jakož i právního státu na vnitrostátní i mezinárodní úrovni; k prosazování, dodržování, ochraně a naplňování lidských práv a základních svobod pro všechny; a k ukončení vykořisťování a zneužívání i jakékoliv diskriminace na základě rasy, barvy pleti, pohlaví, jazyka, náboženského vyznání, politického nebo jiného přesvědčení, národního nebo sociálního původu, majetku, narození, zdravotního postižení, věku nebo jiného postavení. Mezinárodní společenství jako celek se rovněž vyzývá, aby podpořilo úsilí o zmírnění chudoby, snížení rizika katastrof a poskytování rozvojové pomoci zemím původu v souladu s [Agendou pro udržitelný rozvoj 2030](#) a dalšími příslušnými rámci.⁸

II. **Komplexní rámec pro reakci na uprchlickou krizi**

10. Druhou část globálního kompaktu tvoří komplexní rámec pro reakci na uprchlickou

---

Úmluvy proti mučení (Organizace Spojených národů, *Treaty Series*, sv. 1465, č. 24841); Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace (Organizace Spojených národů, *Treaty Series*, sv. 660, č. 9464); Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (Organizace Spojených národů, *Treaty Series*, sv. 999, č. 14668); Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech (Organizace Spojených národů, *Treaty Series*, sv. 993, č. 14531); Úmluvy o odstranění všech forem diskriminace žen (Organizace Spojených národů, *Treaty Series*, sv. 1249, č. 20378); a Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením (Organizace Spojených národů, *Treaty Series*, sv. 2515, č. 44910).

⁶ Např. Protokol o prevenci, potlačování a trestání obchodu s lidmi, zejména se ženami a dětmi, doplňující Úmluvu OSN o nadnárodním organizovaném zločinu (Organizace spojených národů, *Treaty Series*, sv. 2237, č. 39574); Protokol proti pašování přistěhovalců po zemi, po moři a letecky, doplňující Úmluvu OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (Organizace spojených národů, *Treaty Series*, sv. 2241, č. 39574).

⁷ Úmluva o právním postavení osob bez státní příslušnosti z roku 1954 (Organizace spojených národů, *Treaty Series*, sv. 360, č. 5158); Úmluva o omezení případů bezdomovectví z roku 1961 (Organizace spojených národů, *Treaty Series*, sv. 909, č. 14458).

⁸ Např. [Sendajský rámec pro snižování rizika katastrof na období 2015–2030](#) a [Agenda 2063](#).

krizi (comprehensive refugee response framework, CRRF) přijatý Valným shromážděním OSN ([A/RES/71/1, příloha I](#)). Ten je nedílnou součástí globálního kompaktu.

III. Akční program

11. V souladu s rezolucí [A/RES/71/1](#) je účelem akčního programu prostřednictvím účinných opatření pro sdílení zátěže a odpovědnosti (část III.A) a oblastí pro včasné příspěvky na podporu hostitelských zemí a případně zemí původu (část III.B) umožnit komplexní reakci na podporu uprchlíků a zemí obzvláště dotčených velkým pohybem uprchlíků nebo vleklou uprchlickou situací. Tyto části se považují za vzájemně propojené.

12. Přestože CRRF se konkrétně zabývá rozsáhlými uprchlickými situacemi, pohyb obyvatel není nezbytně homogenní a může mít smíšený charakter. V některých případech se může jednat o velké přesuny uprchlíků i jiných osob, v jiných případech může jít o uprchlíky a vnitřně vysídlené osoby a v určitých situacích může být externí nucené vysídlení výsledkem náhlých přírodních katastrof a zhoršování stavu životního prostředí. Tyto situace představují komplexní výzvy pro postižené státy, které mohou žádat mezinárodní společenství o podporu při jejich řešení. Podpora vhodných reakcí by mohla stavět na operačních partnerstvích mezi příslušnými aktéry, včetně Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) a Mezinárodní organizace pro migraci (IOM), a využívat tak podle potřeby jejich příslušných mandátů, úlohy a odborných znalostí k zajištění koordinovaného přístupu.

13. Akční program se zakládá na silném partnerství a účasti všech aktérů, se zapojením uprchlíků a hostitelských komunit a s přihlédnutím k věku, pohlaví a rozmanitosti⁹, včetně: podpory rovnosti žen a mužů a posílení postavení žen a dívek; ukončení všech forem sexuálního násilí a násilí na základě pohlaví, obchodování s lidmi, sexuálního vykořisťování a zneužívání a škodlivých praktik; podpory smysluplného zapojení mládeže, osob se zdravotním postižením a starších osob; zajištění nejlepších zájmů dítěte; a boje proti diskriminaci.

A. Opatření pro sdílení zátěže a odpovědnosti

14. Země, které přijímají uprchlíky a poskytují jim útočiště, často na dlouhou dobu, výrazně přispívají ze svých vlastních omezených zdrojů ke kolektivnímu dobru a ve skutečnosti k naplnění věci lidskosti. Je nanejvýš důležité, aby tyto země získaly hmatatelnou podporu mezinárodního společenství jako celku při vedení reakce.

15. Následující opatření usilují o dosažení spravedlivějšího a předvídatelnějšího sdílení zátěže a odpovědnosti s hostitelskými zeměmi a komunitami a o podporu hledání řešení, a to ve vhodných případech i prostřednictvím pomoci zemím původu. Zahrnují doplňující opatření na **globální úrovni a na úrovni konkrétních regionů a zemí**.

16. Kvůli zajištění plného uplatnění principů mezinárodní solidarity a spolupráce mají být opatření účinná, účelná a proveditelná. Budou přijata opatření s cílem zabránit zdvojování a přispět k zefektivnění opatření v rámci stávajících procesů, je-li to vhodné, včetně zajištění odpovídajícího propojení s Výkonným výborem programu Vysokého komisaře (dále jen výkonný výbor). Zároveň tato opatření budou nezbytně přesahovat stávající procesy a měnit způsob, jak mezinárodní společenství jako celek reaguje na rozsáhlé uprchlické situace, aby bylo zajištěno lepší sdílení zátěže a odpovědnosti vyplývající z přítomnosti velkého počtu uprchlíků.

---

⁹ Viz závěr výkonného výboru UNHCR (ExCom) č. 108 (LIX) (2008), f)–k).

1. Globální opatření za účelem mezinárodní spolupráce

1.1 Globální fórum pro uprchlíky

17. Pro všechny členské státy OSN spolu s příslušnými zúčastněnými stranami bude zřízeno pravidelné Globální fórum pro uprchlíky na úrovni ministrů, v rámci kterého budou vyhlášovány konkrétní přísliby a příspěvky k dosažení cílů globálního kompaktu stanovených v odstavci 7 a zvažovány příležitosti, výzvy a cesty jak zlepšit sdílení zátěže a odpovědnosti. První fórum se bude konat v roce 2019. Pokud se Valné shromáždění nedohodne jinak, následná fóra se budou konat každé čtyři roky, aby bylo možné přicházet s novými podněty a zajistit politickou vůli. Fóra bude svolávat a organizovat nejméně jeden stát a Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a pozván bude generální tajemník OSN. Fóra se budou v zásadě konat v Ženevě, aby se usnadnila účast všech států. V letech, kdy se konají fóra, se nebude konat Dialog vysokého komisaře o výzvách v oblasti ochrany.

18. Prísliby a příspěvky učiněné na globálních fórech pro uprchlíky by mohly mít různou formu, včetně finanční, materiální a technické pomoci; ¹⁰ míst pro přesídlení a alternativních cest pro přijetí uprchlíků; a jiných kroků, které se státy rozhodnou podniknout na národní úrovni na podporu cílů globálního kompaktu. Níže uvedená část III.B slouží jako orientační přehled oblastí, kterých by se přísliby a příspěvky mohly týkat.

19. První Globální fórum pro uprchlíky v roce 2019 bude věnováno přijímání formálních příslibů a příspěvků. Následná fóra poskytnou příležitost nejen učinit nové přísliby, ale také příležitost k tomu, aby státy a příslušné zúčastněné strany zhodnotily provádění svých předchozích příslibů a pokrok při dosahování cílů globálního kompaktu. Bude to doplněno schůzkami představitelů na vysoké úrovni, které se budou konat každé dva roky mezi jednotlivými zasedáními fóra, což poskytne příležitost k „přezkumu v polovině období“. Průběžné hodnocení na zasedáních Globální fóra pro uprchlíky a na schůzkách představitelů na vysoké úrovni bude důležitou součástí následných opatření a monitorování globálního kompaktu (viz část IV níže).

2. Opatření na podporu komplexní reakce na konkrétní uprchlickou situaci

2.1 Vnitrostátní opatření

20. Na základě osvědčených postupů a s přihlédnutím k významu vedoucí úlohy států mohou dotčené hostitelské země stanovit **vnitrostátní opatření** ke koordinaci a podpoře úsilí všech příslušných zúčastněných stran pracujících na dosažení komplexní odezvy. **Složení a pracovní postupy vnitrostátních opatření by měly být stanoveny hostitelskými státy**, stejně jako potřeba rozvoje kapacit příslušných vnitrostátních orgánů vykonávajících takovou práci.

21. Takové úsilí by mohlo podpořit vypracování **komplexního plánu** pod vedením státu, v souladu s vnitrostátními politikami a prioritami, podle potřeby s pomocí UNHCR a dalších příslušných zúčastněných stran, který by vymezoval politické priority; institucionální a operativní opatření; podporu požadovanou od mezinárodního společenství, včetně investic, finančních zdrojů, materiální a technické pomoci; a řešení, včetně přesídlení a alternativních cest pro přijetí uprchlíků a dobrovolného návratu do vlasti.

2.2 Podpůrná platforma

22. Na podporu vnitrostátních opatření by hostitelské země mohly žádat o aktivování **podpůrné platformy**.

23. Podpůrná platforma by v závislosti na konkrétní situaci umožnila podporu pro uprchlíky a dotčené hostitelské země a komunity. V duchu partnerství a s přihlédnutím k odpovědnosti a vedoucí úloze hostitelské země by její funkce zahrnovaly:

- povzbuzení politické ochoty se zapojit a prosazování prevence, ochrany, reakce a řešení;
- mobilizování finanční, materiální a technické pomoci i přesídlení a alternativních cest pro přijetí uprchlíků na podporu komplexního plánu (odstavec 21), případně s využitím příslibů učiněných v rámci Globálního fóra pro uprchlíky;
- podporu ucelené humanitární a rozvojové reakce, a to i prostřednictvím včasného a

¹⁰ Například pohotovostní kapacita nebo příspěvky pro podpůrné platformy (oddíl 2.2).

soustavného zapojení rozvojových subjektů na podporu hostitelských komunit a uprchlíků; a

- podporu komplexních politických iniciativ s cílem zmírnit tlak na hostitelské země, rozvíjet odolnost a soběstačnost a najít řešení.

24. Na žádost dotčených hostitelských zemí, popřípadě zemí původu, by podpůrná platforma mohla být aktivována/deaktivována Úřadem vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a s jeho pomocí a v úzké konzultaci s příslušnými státy, které se v zásadě zavázaly přispět, a s přihlédnutím k existujícímu úsilí v reakci na tuto mimořádnou situaci a k politickým iniciativám a iniciativám v oblasti udržení a budování míru. Kritéria pro aktivaci by zahrnovala následující:

- rozsáhlá nebo složitá uprchlická situace, ve které došlo nebo podle očekávání dojde k překročení kapacity hostitelského státu pro odezvu na mimořádné události; nebo
- vleklá uprchlická situace, ve které hostitelský stát vyžaduje značnou dodatečnou podporu nebo ve které se naskytne významná příležitost k řešení (např. rozsáhlý dobrovolný návrat do vlasti).

25. Každá podpůrná platforma by mohla využívat vedení a zapojení skupiny států k mobilizaci příspěvků a podpory, která může nabývat různých forem (odstavec 23). Složení této skupiny by se lišilo podle situace. Ostatní příslušné zúčastněné strany by byly přizvány, aby se zapojily podle potřeby.

26. Podpůrné platformy by nebyly stálými orgány ani by nevykonávaly operační činnosti. Využívaly by předem oznámené projevy zájmu (mimo jiné na zasedání Globálního fóra pro uprchlíky) a pohotovostní opatření. Doplnovaly by stávající koordinační mechanismy pro humanitární a rozvojovou spolupráci a působily by spolu s nimi. V konzultaci se zúčastněnými státy by UNHCR zajistil pravidelné podávání zpráv o práci podpůrných platform výkonnému výboru, Valnému shromáždění OSN a Globálnímu fóru pro uprchlíky, a to i za účelem usnadnění výměny informací, postupů a zkušeností mezi různými platformami.

27. Strategie poskytování podpory prostřednictvím platformy by mohla využívat celé řady možností. Bylo by možné pořádat **konference solidarity** s cílem získat podporu pro komplexní plán, přičemž taková konference by přinášela přidanou hodnotu a nezdvojovala jiné procesy a přihlíželo by se k tomu, že výzva k poskytnutí humanitární pomoci by měla být flexibilní, víceletá a neúčelová v souladu s níže uvedeným odstavcem 32. Konference solidarity by se vztahovala ke konkrétní situaci, sloužila jako strategický nástroj k získání široké podpory pro hostitelské státy nebo země původu, zahrnovala by státy, rozvojové subjekty, občanskou společnost, místní komunity i soukromý sektor a usilovala o získání finančních, materiálních a technických příspěvků i přesídlení a alternativních cest pro přijetí uprchlíků.

2.3 Regionální a subregionální přístupy

28. Pohyby uprchlíků mají často významný regionální nebo subregionální rozměr. Přestože charakteristiky regionálních a subregionálních mechanismů a uskupení se liší, mohou podle potřeby sehrát významnou úlohu při zajišťování komplexní reakce. Dřívější komplexní reakce rovněž prokázaly hodnotu regionální spolupráci při řešení uprchlických situací způsobem zahrnujícím politickou dimenzi příčin.

29. Aniž je dotčena globální podpora, regionální a subregionální mechanismy či uskupení by podle potřeby mohly aktivně přispět k řešení uprchlických situací ve svých příslušných regionech, mimo jiné tím, že budou hrát klíčovou úlohu v podpůrných platformách, konferencích solidarity a dalších opatřeních se souhlasem států. Komplexní reakce bude rovněž stavět na existujících regionálních a subregionálních iniciativách v oblasti ochrany uprchlíků a trvalých řešení, jsou-li takové iniciativy a řešení k dispozici a vhodné, s cílem zajistit, aby se vzájemně doplňovaly, a zabránit zdvojení.

30. UNHCR bude pravidelně podporovat výměnu osvědčených postupů mezi příslušnými regionálními a subregionálními mechanismy v rámci zasedání Globálního fóra pro uprchlíky s cílem předložit různé úhly pohledu a podnítit soudržnost.

3. Hlavní nástroje pro sdílení zátěže a odpovědnosti

31. Následující odstavce popisují nástroje uvádějící do praxe sdílení zátěže a odpovědnosti a posilují nástroje stanovené výše.

3.1 *Financování a účinné a účelné využívání zdrojů*

32. Přestože příspěvi mezinárodního společenství jako celku ke sdílení zátěže a odpovědnosti nezahrnují pouze finanční prostředky, mobilizace včasných, předvídatelných, přiměřených a udržitelných veřejných a soukromých finančních prostředků je zásadní pro úspěšné provádění globálního kompaktu, přičemž je nutné přihlédnout k tomu, že je v zájmu všech příslušných zúčastněných stran maximalizovat účinné a účelné využívání zdrojů, předcházet podvodům a zajistit transparentnost. Prostřednictvím výše uvedených opatření a dalších souvisejících kanálů budou zdroje zpřístupněny zemím, které v porovnání se svými kapacitami čelí rozsáhlým uprchlickým situacím, novým i vleklým, a to i prostřednictvím snahy o rozšíření podpůrné základny nad rámec tradičních dárců.¹¹ To zahrnuje následující:

- **humanitární pomoc:** Státy a humanitární subjekty budou pracovat na zajištění včasné a dostatečné humanitární pomoci vycházející z potřeb, jak pro reakci na mimořádné události, tak pro vleklé situace, včetně předvídatelného, flexibilního, neúčelového a víceletého financování, je-li to možné,¹² poskytovaného plně v souladu s humanitárními zásadami;
- **rozvojová spolupráce:** Státy a další rozvojové subjekty budou pracovat na zvýšení svého zapojení do podpory uprchlíků, hostitelských zemí a hostitelských komunit a na zohlednění dopadu uprchlické situace na hostitelské země a komunity při svém plánování a ve svých politikách. Uvedené bude zahrnovat **další** zdroje pro účely rozvoje, **nad rámec běžné rozvojové pomoci**, poskytované ve formě grantů nebo velmi výhodně prostřednictvím bilaterálních i multilaterálních kanálů, s přímým přínosem pro hostitelské země a komunity i uprchlíky. Bude vynaložena snaha s cílem zajistit, aby rozvojová pomoc byla účinná, nesla se v partnerském duchu a řídila se tím, že prvořadá je odpovědnost a vedoucí úloha státu.¹³ Je-li to možné, prioritu rovněž bude mít rozvojová pomoc ve prospěch zemí původu s cílem přispět k vytvoření podmínek pro dobrovolný návrat do vlasti;
- **maximalizace příspěvků od soukromého sektoru:** na žádost dotčené hostitelské země, popřípadě země původu, by soukromý sektor spolu se státy a dalšími příslušnými zúčastněnými stranami mohl prozkoumat: politická opatření a opatření ke snížení rizik; příležitosti pro soukromé investice, posílení infrastruktury a vytváření pracovních míst v situaci, kdy to podnikatelské prostředí umožňuje; rozvoj novátorských technologií, včetně obnovitelné energie, zejména za účelem překonání rozdílů v úrovni technologií a za účelem podpory kapacit v rozvojových a nejméně rozvinutých zemích, které poskytují útočiště uprchlíkům; a větší přístup k finančním produktům a informačním službám pro uprchlíky a hostitelské komunity.

3.2 *Přístup založený na zapojení širšího okruhu aktérů a partnerství*

33. I přes **primární odpovědnost a suverenitu států** bude v souladu s příslušnými právními rámci a v úzké koordinaci s vnitrostátními institucemi uplatňován přístup založený na zapojení širšího okruhu aktérů a partnerství. Kromě výkonu povinností vyplývajících z jeho mandátu bude UNHCR hrát podpůrnou a katalytickou úlohu.

34. Reakce je neúčinnější, když aktivně a smysluplně zapojuje ty, které má chránit a kterým má pomáhat. Příslušní aktéři budou, pokud je to možné, i nadále rozvíjet a podporovat konzultativní procesy, které umožní **uprchlíkům a příslušníkům hostitelských komunit** pomáhat při navrhování vhodných a dostupných reakcí podporujících začlenění. Státy a příslušné zúčastněné strany prozkoumají, jak lze nejlépe zapojit uprchlíky a příslušníky hostitelských komunit, zejména ženy, mládež a osoby se zdravotním postižením, do klíčových fór a procesů, popřípadě diaspory. Zajistit odpovědnost pomáhají mechanismy pro přijímání stížností a vyšetření a prevenci podvodů, zneužívání a korupce.

¹¹ Mimo jiné prostřednictvím inovačních finančních nástrojů, jak je doporučeno ve [zprávě](#) generálnímu tajemníkovi předložené panelem na vysoké úrovni o financování humanitární pomoci (leden 2016).

¹² Viz např. [A/RES/71/127](#), [A/71/353](#).

¹³ Viz např. [A/RES/71/127](#), [A/71/353](#), [A/RES/69/313](#).

35. Aniž by byly dotčeny činnosti vykonávané humanitárními organizacemi v souladu s jejich příslušnými mandáty, **humanitární a rozvojové subjekty** budou spolupracovat od začátku uprchlické situace a ve vleklých uprchlických situacích. Vyvinou prostředky k zajištění toho, aby se jejich zásahy na podporu hostitelských zemí a případně zemí původu účinně doplňovaly, a to i v případě zemí, kterým chybí institucionální kapacity k uspokojení potřeb uprchlíků. Podpora poskytovaná bilaterálními a multilaterálními rozvojovými subjekty a finančními aktéry k přímému prospěchu hostitelských komunit a uprchlíků bude doplňující a realizovaná na základě partnerství, s vědomím toho, že prvořadá je odpovědnost a vedoucí úloha státu, a způsobem, který negativně neovlivňuje nebo neomezuje podporu pro širší rozvojové cíle v dotčené zemi.

36. Bude plně využíván **systém Organizace spojených národů**. Uvedené bude zahrnovat příspěvní skupiny OSN pro udržitelný rozvoj a mechanismu UNCT (Country Team) i všech příslušných agentur s cílem zajistit operativní spolupráci v praxi v souladu s programem reform generálního tajemníka OSN, jmenovitě v oblasti míru, bezpečnosti a rozvoje. Pod vedením koordinátora nacházejícího se přímo na místě a na podporu nezbytného vnitrostátního rozvoje budou opatření OSN v oblasti rozvoje podporující hostitelské komunity a uprchlíky podle potřeby zohledňována v rámci rozvojové pomoci OSN připravovaných a dokončených plně po konzultaci a po dohodě s vládami států.¹⁴ Technická pomoc a podpora bude rovněž zpřístupněna prostřednictvím regionálních kanceláří OSN.

37. **Místní úřady a další místní aktéři** ve městech i na venkově, včetně vedoucích představitelů místní komunity a tradičních institucí sloužících k řízení komunity, často jako první reagují na rozsáhlé uprchlické situace a patří k aktérům, kteří ve střednědobém horizontu pocítí nejvýznamnější dopad. V konzultaci s vnitrostátními orgány a při dodržení příslušných právních rámců může být mezinárodním společenstvím jako celkem poskytována podpora s cílem posílit institucionální kapacity, infrastrukturu a možnosti ubytování na místní úrovni, a to i prostřednictvím financování a rozvoje kapacit, je-li to potřeba. Humanitárním a rozvojovým agenturám se doporučuje nábor místních pracovníků v souladu s příslušnými zákony a zásadami a s přihlédnutím k potřebě zajištění trvalých kapacit místních aktérů, organizací a struktur.

38. **Sítě měst a obcí** poskytujících útočiště uprchlíkům by měly s podporou UNHCR a dalších příslušných zúčastněných stran i prostřednictvím partnerských mechanismů mezi městy sdílet osvědčené postupy a novátorské přístupy, pokud jde o reakci v městském prostředí.

39. Obdobně se podle potřeby a za účelem podpory globálního kompaktu doporučuje zapojení **parlamentů** v rámci příslušných vnitrostátních opatření.¹⁵

40. Vzhledem k jejich důležité práci pro uprchlíky i hostitelské státy a komunity a v duchu partnerství budou **organizace občanské společnosti**, včetně těch vedených uprchlíky, ženami, mládeží nebo osobami se zdravotním postižením i těch působících na místní a vnitrostátní úrovni, přispívat k posouzení silných stránek a potřeb komunity, k plánování a provádění dostupných programů podporujících začlenění a k rozvoji kapacit.

41. **Náboženští aktéři** by mohli podpořit plánování a realizaci opatření pomáhajících uprchlíkům a hostitelským komunitám, a to i v oblasti prevence konfliktů, usmíření a budování míru a v dalších relevantních oblastech.

42. Plně v souladu s humanitárními principy budou prozkoumána **partnerství veřejného a soukromého sektoru**,¹⁶ včetně: možných nových institucionálních mechanismů a metod pro vytváření podmínek pro komerční podniky a finančních/obchodních nástrojů; podpory zaměstnanosti a pracovní mobility uprchlíků a hostitelské komunity; a vytváření větších příležitostí pro soukromé investice. Soukromý sektor je veden k tomu, aby v uprchlických situacích prosazoval normy etického jednání, sdílel nástroje umožňující identifikovat obchodní příležitosti v hostitelských zemích a rozvíjel platformy podporující soukromý sektor na úrovni jednotlivých států, pokud to přináší přidanou hodnotu.

---

¹⁴ [A/RES/72/279](#).

¹⁵ [A/RES/72/278](#), viz rovněž práce Meziparlamentní unie (IPU).

¹⁶ Viz práce Mezinárodní obchodní komory (International Chamber of Commerce) a Světového ekonomického fóra a model poskytnutý obchodním mechanismem Globálního fóra o migraci a rozvoji (GFMD).

43. Bude zřízena **globální akademická síť** pro problematiku uprchlíků, jiného nuceného vysídlení a osob bez státní příslušnosti sdružující univerzity, akademická sdružení a výzkumné instituce spolu s UNHCR a dalšími příslušnými zúčastněnými stranami za účelem podpory příležitostí v oblasti výzkumu, vzdělávání a stipendií, které přinesou konkrétní výsledky při naplňování cílů globálního kompaktu. Bude vynaložena snaha zajistit regionální rozmanitost a odborné znalosti z celé řady relevantních předmětných oblastí.

44. Vzhledem k důležité úloze, kterou mohou **sportovní a kulturní aktivity** hrát v sociálním rozvoji, začlenění, soudržnosti a kvalitě života zejména v případě dětí, dospívajících a mládeže z řad uprchlíků (chlapců i dívek) i starších osob a osob se zdravotním postižením, budou prosazována partnerství s cílem zvýšit přístup k sportovním a kulturním zařízením a aktivitám v oblastech, které poskytují útočiště uprchlíkům.¹⁷

3.3 Údaje a důkazy

45. Spolehlivé, srovnatelné a včasné údaje jsou kriticky důležité pro opatření zakládající se na důkazech s cílem: zlepšit socioekonomické podmínky pro uprchlíky a hostitelské komunity; posoudit a vyřešit dopad velké populace uprchlíků na hostitelské země v naléhavých a vleklých situacích; a najít a naplánovat vhodná řešení. Na veškeré shromažďování a šíření osobních údajů se budou vztahovat relevantní zásady ochrany údajů a soukromí, včetně zásady nezbytnosti, přiměřenosti a důvěrnosti.

46. Za účelem podpory reakce založené na důkazech budou státy a příslušné zúčastněné strany podle potřeby prosazovat vypracování harmonizovaných nebo interoperabilních norem pro shromažďování, analýzu a sdílení rozčleněných údajů o věku, pohlaví, zdravotním postižení a rozmanitosti uprchlíků a navrácených osob.¹⁸ Na žádost dotčených států bude poskytována podpora pro začlenění uprchlíků a hostitelských komunit, případně navrácených osob a osob bez státní příslušnosti, v rámci vnitrostátních procesů shromažďování údajů a statistických údajů; a za účelem posílení vnitrostátních systémů shromažďování údajů o situaci uprchlíků a hostitelských komunit i navrácených osob.

47. Zlepšení údajů a důkazů podpoří rovněž úsilí o nalezení **řešení**. Údaje a důkazy budou pomáhat při přípravě politik, investic a programů na podporu dobrovolného návratu do vlasti a opětovného začlenění navrácených osob v zemích původu. Kromě toho budou státy, UNHCR a další příslušné zúčastněné strany pracovat na umožnění systematického shromažďování, sdílení a analýzy rozčleněných údajů týkajících se dostupnosti a používání přesídlení a alternativních cest pro přijetí osob potřebujících mezinárodní ochranu a sdílet osvědčené postupy a zkušenosti získané v této oblasti.

48. Kvůli informování opatření pro sdílení zátěže a odpovědnosti bude UNHCR s dotčenými státy a příslušnými partnery koordinovat pomoc **při měření dopadu** vyplývajícího z poskytnutí útočiště, ochrany a pomoci uprchlíkům za účelem posouzení nedostatků v mezinárodní spolupráci a prosazení sdílení zátěže a odpovědnosti, které je spravedlivější, předvídatelnější a udržitelnější.¹⁹ V roce 2018 UNHCR svolá odborníky z mezinárodních organizací a členských států a bude koordinovat odborný přezkum příslušných metodik s cílem dosáhnout širokého konsensu o zvoleném přístupu. Výsledky budou sdíleny a poskytnou příležitost pro formální projednání mezi státy v letech 2018–2019. První zpráva bude vydána v roce 2019 zároveň s prvním Globálním fórem pro uprchlíky. Následné zprávy budou poskytovány v pravidelných intervalech a budou sloužit jako základ při určování, zda bylo dosaženo pokroku na cestě k spravedlivějšímu a předvídatelnějšímu sdílení zátěže a odpovědnosti v souladu s odstavcem 7 (viz rovněž část IV níže).

B. Oblasti vyžadující podporu

49. Oblasti vyžadující podporu vymezené v části B mají zmírnit zátěž pro hostitelské

---

¹⁷ Viz práce olympijské nadace Olympic Refugee Foundation a partnerství mezi UNHCR a Mezinárodním olympijským výborem a dalšími subjekty, jako je nadace fotbalového klubu FC Barcelona (Football Club Barcelona Foundation). Viz rovněž [Mezinárodní charta tělesné výchovy a sportu](#) a [A/RES/71/160](#).

¹⁸ „[Mezinárodní doporučení ohledně statistických údajů o uprchlících](#)“.

¹⁹ [A/RES/72/150](#), odstavec 20.

země a představovat přínos pro uprchlíky a příslušníky hostitelských komunit. Uvedené oblasti jsou rozděleny podle pilířů komplexního rámce pro reakci na uprchlickou krizi (CRRF) a na základě předchozích komplexních reakcí poukazují na to, kam může mezinárodní společenství užitečným způsobem směřovat podporu za účelem komplexní reakce na rozsáhlé uprchlické situace se zaměřením na lidi, přizpůsobené konkrétním podmínkám a v souladu s prioritami, strategiemi a politikami jednotlivých států. **Úspěch opatření v části B závisí na spolehlivých a dobře fungujících opatřeních pro sdílení zátěže a odpovědnosti** (část A) a na závazku mezinárodního společenství jako celku **konkrétně přispět**²⁰ k realizaci těchto opatření podle zásady sdílení zátěže a odpovědnosti.

50. Podpora bude poskytnuta **na žádost hostitelské země**, popřípadě země původu, v souladu se zásadou odpovědnosti a vedoucí úlohy státu a s přihlédnutím k vnitrostátním politikám a prioritám. Bere se na vědomí, že každý kontext je specifický a že každý stát má odlišné rámce, kapacity a zdroje. Část B není taxativním ani normativním výčtem. Část B rovněž nemá vytvářet další zátěž pro hostitelské země ani jim ukládat další povinnosti. Důležitým cílem globálního kompaktu je totiž díky přispění jiných států a příslušných zúčastněných stran omezit tlak vyvíjený zejména na země s nízkými a středními příjmy.

51. Opatření v části B zohlední osoby s různorodými potřebami a potenciálně ohrožené osoby, včetně dívek a žen; dětí, dospívajících a mládeže; příslušníků menšin; osob, které byly vystaveny sexuálnímu násilí a násilí na základě pohlaví, sexuálnímu vykořisťování a zneužívání či obchodu s lidmi; starších osob; a osob se zdravotním postižením, smysluplně je zapojí a vyžadují si od nich vstupní informace.

1. Příjem a přijetí

1.1 Včasně varování, připravenost a krizové plánování

52. Připravenost, včetně krizového plánování, posiluje komplexní reakci na rozsáhlé uprchlické situace, a to i ve střednědobém horizontu. Aniž by byla dotčena snaha o odstranění základních příčin v souladu s [programem prevence](#) generálního tajemníka OSN, státy a příslušné zúčastněné strany poskytnou zdroje a odborné znalosti umožňující způsobem, který je v souladu s CRRF, je-li to možné, zahrnout přípravu na rozsáhlé pohyby uprchlíků do vnitrostátní, regionální a s podporou OSN zajišťované připravenosti a krizového plánování.

53. Pod vedením států bude podporován rozvoj kapacit příslušných orgánů, tak, aby byly schopny předem zavést opatření zaměřující se na monitorování rizik a připravenost a získat podporu od celé řady příslušných zúčastněných stran, případně včetně soukromého sektoru. Opatření týkající se připravenosti zohlední globální, regionální, subregionální a vnitrostátní mechanismy včasného varování a včasných opatření, úsilí o omezení rizika katastrof a opatření zaměřující se na zlepšení předvídaní budoucích pohybů a krizových situací na základě důkazů. Mohla by rovněž přihlížet k případnému nucenému internímu vysídlení, k němuž může v důsledku určité situace dojít. UNHCR posílí podporu dotčeným zemím prostřednictvím sdílení informace o pohybu dotčených osob. Podpora bude rovněž poskytována ve formě pohotovostní kapacity, včetně potenciálních pohotovostních balíčků asistenčních služeb a předem přislíbených nezbytných technických a lidských zdrojů.

1.2 Bezprostřední opatření související s příjmem

54. Při příjezdu velkých počtů uprchlíků státy a komunity dělají všechno možné pro navýšení opatření za účelem jejich přijetí. Na podporu vládních strategií řízení příchoďu uprchlíků poskytnou UNHCR, státy a příslušné zúčastněné strany zdroje a odborné znalosti k posílení vnitrostátních kapacit pro příjem uprchlíků, včetně zřízení oblastí pro příjem a tranzit s přihlédnutím k věku, pohlaví, zdravotnímu postižení a dalším zvláštním potřebám (v případě potřeby prostřednictvím „bezpečných zón“), a k poskytování základní humanitární pomoci a základních služeb v oblastech pro příjem. Budou podporovány účinné mechanismy umožňující využívat alternativy k táborům dál od hranic, pokud to dotčená hostitelská země považuje za relevantní.

55. Prioritu budou mít podpůrná opatření zavedená dotčenými státy, včetně zajišťování pomoci s využitím vnitrostátních systémů pro poskytování pomoci, je-li to proveditelné a vhodné. Po konzultaci s dotčenými státy budou aktivována regionální a mezinárodní pohotovostní opatření poskytující lidské zdroje i technickou a materiální pomoc. Jsou

²⁰ V souladu s výše uvedeným odstavcem 4.

podporována opatření přijatá dotčenými státy s cílem zajistit včasné nasazení pohotovostních a záchranných sil.

1.3 *Bezpečnost a zabezpečení*

56. Bezpečnostní aspekty a mezinárodní ochrana se vzájemně doplňují. Primární odpovědnost za bezpečnost a zabezpečení nesou státy, kterým se může dostávat podpory ve formě vnitrostátních integrovaných přístupů, jež chrání uprchlíky a jejich lidská práva a zároveň zajišťují národní bezpečnost. Plně se přihlíží k legitimním bezpečnostním zájmům hostitelských zemí i k důležitosti udržení civilního a humanitárního charakteru mezinárodní ochrany a platného mezinárodního práva v naléhavých i vleklých situacích.²¹

57. Na žádost dotčených států a plně v souladu s vnitrostátními zákony a politikami UNHCR a příslušné zúčastněné strany poskytnou zdroje a odborné znalosti na podporu opatření zohledňujících ochranu za účelem provedení včasné bezpečnostní prověrky a posouzení zdravotního stavu nově přichozích osob. Bude rovněž poskytována podpora pro rozvoj příslušných orgánů, například v oblasti mezinárodní ochrany uprchlíků a kritérií pro vyloučení; posílení mezinárodního úsilí v oblasti prevence a potírání sexuálního násilí, násilí na základě pohlaví, obchodu s lidmi a převaděčství; rozvoj kapacit pro policejní dohled se zaměřením na komunitu a přístup k právní ochraně; a identifikaci a oddělení bojovníků na hraničních přechodech nebo co nejdříve po příjezdu v souladu s příslušnými ochrannými opatřeními. Bude rovněž podporována příprava a provádění programů ochrany dětí a pomoci dětem, které byly dříve přidruženy k ozbrojeným skupinám.

1.4 *Registrace a doklady*

58. Registrace a identifikace uprchlíků je zásadní pro dotyčné osoby i pro státy, které potřebují vědět, kdo vstoupil do země, a usnadňuje přístup k základní pomoci a ochraně, a to i osobám se zvláštními potřebami. Jedná se rovněž o důležitý nástroj při zajišťování integrity systémů ochrany uprchlíků a prevence a potírání podvodů, korupce a trestné činnosti, včetně obchodování s lidmi. Neméně důležitá je registrace i pro nalezení řešení. Na podporu dotčených zemí UNHCR na žádost ve spolupráci se státy a příslušnými zúčastněnými stranami poskytne zdroje a odborné znalosti na posílení vnitrostátních kapacit v oblasti registrace jednotlivých osob a dokladů, a to i pro ženy a dívky, bez ohledu na rodinný stav. Uvedené bude zahrnovat podporu digitalizace, biometrických a dalších relevantních technologií i shromažďování, používání a sdílení kvalitních registračních údajů, rozčleněných podle věku, pohlaví, zdravotního postižení a rozmanitosti, v souladu s příslušnými zásadami ochrany osobních údajů a soukromí.

1.5 *Řešení specifických potřeb*

59. Obzvláštní výzvou, která vyžaduje další zdroje a cílenou pomoc, je schopnost uspokojovat specifické potřeby. Osobami se specifickými potřebami jsou: ženy, včetně těch bez doprovodu nebo odloučených; ohrožené ženy; osoby, které byly vystaveny mučení, traumatům, obchodu s lidmi, sexuálnímu násilí a násilí na základě pohlaví, sexuálnímu vykořisťování a zneužívání nebo škodlivým praktikám; osoby se zdravotními problémy; osoby se zdravotním postižením; negramotné osoby; dospívající a mládež; a starší osoby.²²

60. Na podporu dotčených zemí státy a příslušné zúčastněné strany poskytnou zdroje a odborné znalosti pro vytvoření **mechanismů pro identifikaci, předvýběr a předání** osob se specifickými potřebami do vhodných a dostupných procesů a postupů. Mohly by být zřízeny týmy tvořené širším okruhem aktérů, které by to operativně zajistily.²³ Uvedené bude zahrnovat identifikaci a předání dětí, včetně těch bez doprovodu a odloučených od rodiny, za účelem posouzení nebo určení nejlepších zájmů, spolu s vhodnou péčí nebo jinými službami.²⁴ Identifikace a předání obětí obchodování s lidmi a jiných forem vykořisťování do vhodných procesů a postupů, mimo jiné za účelem určení potřeb mezinárodní ochrany nebo pomoci obětem, je klíčové;²⁵ stejně jako identifikace a předání osob bez státní příslušnosti a

---

²¹ Viz článek 9 Úmluvy z roku 1951; závěry výkonného výboru č. 94 (LIII) (2002) a 109 (LX) (2009); a [A/RES/72/150](#), odstavec 28.

²² [A/RES/46/91](#).

²³ Uvedené by mělo zahrnovat občanskou společnost, regionální organizace a mezinárodní organizace, jako je UNHCR a Mezinárodní organizace pro migraci.

²⁴ [A/RES/64/142](#).

²⁵ V souladu s Protokolem o prevenci, potlačování a trestání obchodu s lidmi, zejména se ženami a

osob, kterým hrozí, že se stanou osobami bez státní příslušnosti, včetně jejich předání za účelem určení postavení osob bez státní příslušnosti. Bude rovněž podporován rozvoj nezávislých a komunitních alternativ k zajištění, zejména pro děti.

1.6 Určení potřeb mezinárodní ochrany

61. Mechanismy pro spravedlivé a účinné stanovení individuálních nároků na mezinárodní ochranu poskytují státům příležitost řádně určit postavení osob nacházejících se na jejich území v souladu s jejich platnými mezinárodními a regionálními závazky (A/RES/72/150, odstavec 51) způsobem, který brání nedostatkům v ochraně a umožňuje všem, kteří potřebují mezinárodní ochranu, aby se jim takové ochrany dostalo.²⁶ V souvislosti s velkými pohyby uprchlíků může při uspokojování potřeb mezinárodní ochrany pomáhat skupinová ochrana (například prima facie přiznání postavení uprchlíka), pokud to stát považuje za vhodné.

62. Aniž jsou dotčeny činnosti vykonávané na základě jeho mandátu, UNHCR zřídí **podpůrnou skupinu pro azylové kapacity** (Asylum Capacity Support Group) složenou z odborníků z příslušných odborných oblastí. Řádná pozornost bude věnována regionální rozmanitosti. Skupina by využívala příslibů a příspěvků ve formě odborných znalostí nebo financování učiněných v rámci zasedání Globálního fóra pro uprchlíky. Skupina by mohla být aktivována na žádost dotčeného státu za účelem poskytování podpory příslušným vnitrostátním orgánům, v souladu s platnými mezinárodními, regionálními a vnitrostátními nástroji a zákony, a posílení aspektů jejich azylových systémů s cílem zajistit jejich spravedlivost, účinnost, přizpůsobivost a integritu. Podpora by mohla zahrnovat pohotovostní opatření a sdílení osvědčených postupů mezi státy ohledně všech aspektů azylových systémů, včetně pravidel pro vyřizování případů (např. zjednodušené nebo zrychlené postupy pro případy, které jsou pravděpodobně zjevně opodstatněné nebo neopodstatněné), procesů registrace a řízení případů, technik vedení pohovorů a rozvoje širší institucionální kapacity.

63. Kromě toho budou zúčastněné strany s příslušnými mandáty a odbornými znalostmi tam, kde je to potřeba, poskytovat poradenství a podporu týkající se opatření, jež mají řešit jiné problémy v oblasti ochrany a humanitární problémy. Uvedené by podle potřeby mohlo s přihlédnutím k vnitrostátním zákonům a případným regionálním nástrojům zahrnovat opatření poskytující pomoc osobám násilně vysídleným přírodními katastrofami i postupy, jako jsou dočasná ochrana²⁷ a pobyt z humanitárních důvodů.

2. Uspokojení potřeb a podpora komunit

64. Důkladné zvládnutí uprchlické situace často závisí na odolnosti hostitelské komunity. Roste rovněž povědomí o výzvách, které rozsáhlé uprchlické situace představují z hlediska rozvoje, a o výhodách sdíleného hospodářského růstu podporujícího začlenění v oblastech poskytujících útočiště uprchlíkům, které mohou být v souladu s Agendou 2030 přínosem pro všechny. Globální kompakt může přispět k získání podpory zajišťující, aby uprchlíci a jejich hostitelské komunity nezaostávali při naplňování cílů udržitelného rozvoje v dané zemi. Zároveň hostitelské státy, které usilují o posílení vnitrostátních politik a institucí s cílem zvýšit odolnost místních a uprchlických komunit, často potřebují, aby jejich snaha byla dostatečně podpořena mezinárodním společenstvím jako celkem, dokud nebude nalezeno trvalé řešení. Úsilí o podporu uprchlíků a hostitelských komunit žádným způsobem nesnižuje potřebu podpořit budoucí opatření vedoucí k trvalému řešení a naopak se ve skutečnosti vzájemně doplňují.²⁸

65. Aniž by byla dotčena humanitární pomoc, rozvojové subjekty budou vykonávat svoji činnost tak, aby se doplňovala se zásahy v rámci humanitární pomoci, s cílem zajistit, aby byl dopad rozsáhlé uprchlické situace na hostitelskou zemi zohledněn při plánování a realizaci rozvojových programů a politik s přímým přínosem pro hostitelské komunity i uprchlíky. Pro zajištění udržitelnosti je zásadní duch partnerství, prvořadá vedoucí úloha a odpovědnost státu a mobilizace předvídatelných mezinárodních reakcí, jež jsou v souladu s vnitrostátními rozvojovými strategiemi a sladěny s Agendou 2030. Zároveň hostitelské země

---

děti, doplňujícím Úmluvu OSN o nadnárodním organizovaném zločinu.

²⁶ Viz výše, odstavec 5; závěry výkonného výboru č. 103 (LVI) (2005) (s) a 96 (LIV) (2003).

²⁷ Závěry výkonného výboru č.: 22 (XXXII) (1981); 74 (XLV) (1994), (r)–(u); 103 (LVI) (2005), (l).

²⁸ Viz závěr výkonného výboru č. 109 (LX) (2009).

musí mít možnost spolehnout se na další rozvojové zdroje s cílem zajistit, aby komunitám dotčeným uprchlickou situací nebylo bráněno v naplňování cílů udržitelného rozvoje.

66. Humanitární pomoc se i nadále řídí potřebami a vychází z humanitárních zásad lidskosti, neutrality, nestrannosti a nezávislosti. Je-li to možné, bude poskytována způsobem, z něhož mohou těžit uprchlíci i hostitelské komunity. Uvedené bude zahrnovat snahu poskytovat pomoc prostřednictvím místních a vnitrostátních poskytovatelů služeb (a to i přes víceúčelovou peněžní pomoc), je-li to vhodné, namísto vytváření paralelních systémů pro uprchlíky, ze kterých hostitelské komunity časem nebudou mít žádný prospěch. Uprchlíci se v rostoucí míře nacházejí v městských a venkovských oblastech mimo tábory a je důležité na tuto skutečnost reagovat.

67. Níže vymezené oblasti vyžadují od mezinárodního společenství jako celku obzvláštní podporu za účelem zvýšení odolnosti ve prospěch hostitelských komunit i uprchlíků. Jedná se o **orientační výčet oblastí vyžadujících příspěví od ostatních**, mimo jiné prostřednictvím opatření v části A, při provádění komplexní reakce. Nemá se jednat o normativní či taxativní výčet a uvedené nemá ukládat další povinnosti hostitelským zemím ani pro ně vytvářet další zátěž. Veškerá podpora bude poskytována v koordinaci s příslušnými vnitrostátními orgány v duchu úzkého partnerství a spolupráce a bude příslušným způsobem navázána na probíhající vnitrostátní úsilí a politiky.

2.1 *Vzdělávání*

68. V souladu s vnitrostátními zákony, politikami a plány v oblasti vzdělávání a na podporu hostitelských zemí poskytnou státy a příslušné zúčastněné strany²⁹ zdroje a odborné znalosti za účelem rozšíření a zlepšení kvality vnitrostátních vzdělávacích systémů podporujících začlenění s cílem umožnit dětem (chlapcům i dívkám), dospívajícím a mládeži z řad uprchlíků i hostitelských komunit přístup k základnímu, středoškolskému a vysokoškolskému vzdělání. Bude zajištěno více přímé finanční podpory a vynaloženo zvláštní úsilí s cílem minimalizovat dobu, kterou chlapci a dívky z řad uprchlíků stráví bez přístupu ke vzdělání, přičemž ideálně by se mělo jednat maximálně o tři měsíce po příjezdu.

69. V závislosti na situaci by bylo možné poskytnout další podporu na rozšíření vzdělávacích zařízení (včetně zařízení pro předškolní výchovu, technickou odbornou přípravu nebo odborné vzdělávání) a učitelských kapacit (včetně případné podpory pro uprchlíky a příslušníky hostitelských komunit, kteří jsou nebo by mohli být v souladu s vnitrostátními zákony a politikami najati jako učitelé). Další oblasti podpory zahrnují snahu o naplnění specifických vzdělávacích potřeb uprchlíků (mimo jiné prostřednictvím „bezpečných škol“ a novátorských metod, jako je vzdělávání online) a překonání překážek bránících jejich zápisu do škol a docházce, mimo jiné prostřednictvím flexibilních certifikovaných vzdělávacích programů, zejména pro dívky, osoby se zdravotním postižením a psychosociálním traumatem. Bude poskytována podpora přípravě a provádění vnitrostátních plánů pro oblast vzdělávání zahrnujících uprchlíky. V případě potřeby bude rovněž poskytována podpora při uznávání rovnocennosti akademických a profesních kvalifikací a kvalifikací získaných odborným vzděláváním. (Viz rovněž oddíl 3.3, **alternativní cesty pro přijetí v třetích zemích**).

2.2 *Pracovní příležitosti a možnosti obživy*

70. S cílem podpořit hospodářský růst podporující začlenění pro hostitelské komunity a uprchlíky, na podporu hostitelských zemí a v souladu s příslušnými vnitrostátními zákony a politikami státy a příslušné zúčastněné strany³⁰ poskytnou zdroje a odborné znalosti k

---

²⁹ Kromě ministerstev školství a vnitrostátních orgánů pověřených plánováním v oblasti vzdělávání by se mohlo jednat o Dětský fond OSN (UNICEF), konsorcium Connected Learning in Crisis Consortium, Globální partnerství pro vzdělávání, UNHCR, Organizaci OSN pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO), Mezinárodní institut UNESCO pro plánovanou výchovu, Statistický úřad při UNESCO, UNRWA, fond Education Cannot Wait, Meziagenturní síť pro vzdělávání v mimořádných situacích, nevládní organizace a soukromý sektor.

³⁰ Mohlo by se jednat o soukromý sektor a místní podniky i Mezinárodní organizaci práce (ILO), skupinu Světové banky, Rozvojový program OSN (UNDP), OECD, UNHCR, Kapitálový rozvojový fond OSN, Mezinárodní organizaci pro migraci, sdružení zaměstnanců a zaměstnavatelů, mikrofinanční instituce a akademickou obec.

podpoře ekonomických příležitostí, slušné práce, programů vytváření pracovních příležitostí a podnikání pro příslušníky hostitelské komunity a uprchlíky, včetně žen, mladé dospělé, starší osoby a osoby se zdravotním postižením.³¹

71. V závislosti na situaci by zdroje a odborné znalosti mohly být poskytnuty na podporu: analýzy pracovního trhu za účelem identifikace mezer a příležitostí pro vytváření pracovních míst a tvorbu příjmu; mapování a uznávání dovedností a kvalifikací uprchlíků a v rámci hostitelských komunit; a posílení těchto dovedností a kvalifikací prostřednictvím zvláštních vzdělávacích programů, včetně jazykových kurzů a odborného vzdělávání, v návaznosti na příležitosti na trhu, a to zejména pro ženy, osoby se zdravotním postižením a mládež. Zvláštní pozornost bude věnována překonání rozdílů v úrovni technologií a budování kapacit (zejména rozvojových a nejméně rozvinutých zemí poskytujících útočiště uprchlíkům), mimo jiné za účelem zpřístupnění příležitostí k obživě online. Bude vynaložena snaha podpořit přístup k cenově dostupným finančním produktům a službám pro ženy a muže v hostitelských a uprchlických komunitách, mimo jiné omezením souvisejících rizik a zajištěním levného mobilního a internetového přístupu k těmto službám, je-li to možné, a podpořit převody finančních prostředků. V určitých situacích, je-li to vhodné, by mohly být zváženy preferenční obchodní režimy v souladu s příslušnými mezinárodními závazky, a to zejména pro zboží a odvětví s vysokým podílem uprchlíků na pracovní síle, a také nástroje umožňující přilákat soukromý sektor a investice do infrastruktury a podpořit možnosti místních podniků.

2.3 Zdraví

72. V souladu s vnitrostátními zákony, politikami a plány v oblasti zdravotní péče a na podporu hostitelských zemí poskytnou státy a příslušné zúčastněné strany³² zdroje a odborné znalosti za účelem rozšíření a zlepšení kvality vnitrostátních systémů zdravotní péče s cílem umožnit přístup ke zdravotní péči uprchlíkům a hostitelským komunitám, včetně žen a dívek; dětí, dospívajících a mládeže; starších osob; osob s chronickým onemocněním, včetně tuberkulózy a HIV; osob, které byly vystaveny obchodu s lidmi, mučení, traumatu nebo násilí, včetně sexuálního násilí a násilí na základě pohlaví; a osob se zdravotním postižením.

73. V závislosti na situaci by se mohlo jednat o zdroje a odborné znalosti za účelem výstavby a vybavení zdravotnických zařízení nebo posílení služeb, mimo jiné prostřednictvím rozvoje kapacit a vzdělávacích příležitostí pro uprchlíky a příslušníky hostitelských komunit, kteří jsou nebo by mohli být v souladu s vnitrostátními zákony a politikami (včetně těch týkajících se duševního zdraví a psychosociální péče) najati jako zdravotničtí pracovníci. Jsou doporučovány aktivity v oblasti prevence nemocí, imunizačních služeb a podpory zdraví, včetně účasti na fyzické aktivitě a sportu, stejně jako přísliby zaměřující se na podporu cenově dostupného a spravedlivého přístupu k dostatečnému množství léků, zdravotnickým potřebám, vakcínám, diagnostice a prostředkům z oblasti prevence.

2.4 Ženy a dívky

74. Ženy a dívky se mohou setkat se zvláštními překážkami souvisejícími s pohlavím, které vyžadují přizpůsobení reakce v rámci rozsáhlých uprchlických situací. V souladu s příslušnými mezinárodními nástroji a vnitrostátními opatřeními budou státy a příslušné zúčastněné strany usilovat o přijetí a provádění politik a programů zaměřujících se na posílení postavení žen a dívek v uprchlických a hostitelských komunitách a na to, aby mohly plně využívat svých lidských práv i rovného přístupu k službám a příležitostem, a to vše rovněž s přihlédnutím ke konkrétním potřebám a situaci mužů a chlapců.

---

³¹ Toto úsilí se rovněž bude řídit „[Doporučením č. 205 o zaměstnanosti a důstojné práci pro mír a odolnost](#)“ a „[Obecnými zásadami pro přístup uprchlíků a dalších násilně vysídlených osob na pracovní trh](#)“.

³² Mohlo by se jednat o Světovou zdravotnickou organizaci (WHO); UNHCR; UNICEF; UNFPA; Mezinárodní organizaci pro migraci; Globální alianci pro očkování a imunizaci (GAVI); Globální fond pro boj proti AIDS, tuberkulóze a malárii; a příslušné organizace občanské společnosti. Viz rovněž [WHA70.15 \(2017\)](#).

75. Uvedené bude zahrnovat příspěvky na podporu smysluplného zapojení a významné úlohy žen a dívek a na podporu institucionální kapacity a zapojení vnitrostátních a komunitních ženských organizací i všech příslušných vládních ministerstev. Jsou vyžadovány zdroje a odborné znalosti k posílení přístupu k právní ochraně a bezpečnosti žen a dívek, včetně prevence a odpovědi na všechny formy násilí, zahrnující sexuální vykořisťování a zneužívání, sexuální násilí, násilí na základě pohlaví a škodlivé praktiky, a stejně tak je vyžadována podpora přístupu k sociálním a zdravotním službám pro konkrétní věkové skupiny, zdravotní postižení a pohlaví, k čemuž může mimo jiné sloužit nábor a zaměstnávání žen jako pracovníků ve zdravotnictví. Budou rozvíjena opatření zaměřující se na posílení aktivního působení žen a dívek, na zlepšení ekonomického postavení žen a na podporu přístupu žen a dívek ke vzdělání (včetně středoškolského a vysokoškolského vzdělání).

2.5 Děti, dospívající a mládež

76. Děti tvoří více než polovinu uprchlíků na celém světě. Na podporu hostitelských zemí státy a příslušné zúčastněné strany³³ poskytnou zdroje a odborné znalosti ve prospěch politik a programů, které zohledňují specifické problémy a potřebu ochrany dívek a chlapců, dětí se zdravotním postižením, dospívajících, dětí bez doprovodu a odloučených od rodiny, dětí, které byly vystaveny sexuálnímu násilí a násilí na základě pohlaví, sexuálnímu vykořisťování a zneužívání a škodlivým praktikám a ostatních ohrožených dětí. V závislosti na situaci bude uvedené zahrnovat zdroje a odborné znalosti na podporu integrovaných a věku odpovídajících služeb pro dívky a chlapce z uprchlických a hostitelských komunit, mimo jiné s cílem uspokojit potřeby v oblasti duševního zdraví a psychologické potřeby, a na podporu investic do vnitrostátních systémů ochrany dětí, přeshraniční spolupráce a regionálních partnerství umožňujících poskytovat nepřetržitou ochranu, péči a služby ohroženým dětem. Bude podporován rozvoj kapacit příslušných orgánů pro určení a posouzení nejlepších zájmů, které je pak využíváno při přijímání informovaných rozhodnutí týkajících se dětí z řad uprchlíků i provádění jiných postupů zohledňujících potřeby dítěte a pátrání po rodinných příslušnících. UNHCR bude spolu se státy pracovat na zlepšení přístupu chlapců a dívek z řad uprchlíků k přesídlení a alternativním cestám pro přijetí uprchlíků.

77. Posílení postavení mládeže z řad uprchlíků a hostitelské komunity s ohledem na jejich talent, potenciál a energii podporuje odolnost a možná řešení. Aktivní účast a zapojení mládeže z řad uprchlíků a z hostitelské komunity budou podporovat státy a relevantní zúčastněné strany, mimo jiné prostřednictvím projektů, které uznávají, využívají a rozvíjejí jejich schopnosti a dovednosti a přispívají k jejich tělesné a duševní pohodě.

2.6 Ubytování, energie a hospodaření s přírodními zdroji

78. V závislosti na situaci si hostitelské země mohou od mezinárodního společenství jako celku vyžádat podporu při řešení dopadu velkého počtu uprchlíků na ubytování i životní prostředí. Příslušné zúčastněné strany tedy na podporu hostitelských zemí a v souladu s vnitrostátními zákony, politikami a strategiemi poskytnou zdroje a odborné znalosti na posílení infrastruktury s cílem umožnit přístup k vhodnému ubytování pro uprchlíky a hostitelské komunity a podpořit integrované a udržitelné řízení přírodních zdrojů a ekosystémů v městských i venkovských oblastech.

79. Uvedené bude zahrnovat příspěvky na posílení vnitrostátních kapacit za účelem řešení problémů v oblasti ubytování, dodávek vody, sanitárních a hygienických služeb, infrastruktury a životního prostředí v městských a venkovských oblastech poskytujících útočiště uprchlíkům nebo v blízkosti takových oblastí a příspěvky na investice do překonání rozdílů v úrovni technologií a zvýšení budování kapacit pro chytré, cenově dostupné a vhodné technologie a obnovitelnou energii v rozvojových a nejméně rozvinutých hostitelských zemích. Aktivně bude podporováno posouzení dopadu na životní prostředí, vnitrostátní projekty udržitelného rozvoje a obchodní modely pro dodávky čisté energie, které efektivněji uspokojují potřeby uprchlíků a hostitelských komunit i programy „bezpečného přístupu k palivům a energii“ s cílem zlepšit kvalitu lidských sídel, včetně životních a pracovních podmínek obyvatel měst i venkova. Bude podporován rozvoj technických kapacit, a to i prostřednictvím soukromého sektoru a mezistátních mechanismů. Podle potřeby bude rovněž poskytována podpora zahrnutí uprchlíků do strategií snižování rizika katastrof.

---

³³ Včetně UNICEF a příslušných organizací občanské společnosti.

2.7 Potravinová bezpečnost a výživa

80. Vzhledem k tomu, že potraviny a výživa jsou prioritními základními potřebami, státy a příslušné zúčastněné strany³⁴ na podporu hostitelských zemí poskytnou zdroje a odborné znalosti za účelem usnadnění přístupu uprchlíků a hostitelských komunit k dostatečnému množství bezpečných a výživných potravin a za účelem podpory zvyšování soběstačnosti v oblasti potravinové bezpečnosti a výživy, mimo jiné pro ženy, děti, mládež, osoby se zdravotním postižením a starší osoby.

81. Uvedené bude zahrnovat zdroje a odborné znalosti pro cílenou potravinovou pomoc s cílem uspokojit okamžité potřeby uprchlíků a hostitelských komunit v oblasti potravin a výživy vhodnějšími prostředky, včetně zvýšeného využívání peněžních převodů nebo systémů sociální ochrany, a zároveň podporu přístupu uprchlíků a hostitelských komunit k sociálním záchraným sítím zohledňujícím potřeby v oblasti výživy, včetně programů školního stravování. Bude rovněž poskytována podpora za účelem budování odolnosti domácností a systémů produkce potravin a zemědělské výroby v oblastech poskytujících útočiště uprchlíkům, a to i prostřednictvím prosazování nákupů od místních zemědělců a řešení problematických míst v potravinovém hodnotovém řetězci s přihlédnutím k rozmanitosti, převažujícím kulturním a náboženským zvyklostem a preferencím, pokud jde o produkci potravin a zemědělskou výrobu. Prioritu bude mít rozvoj kapacit pro hostitelské vlády a místní komunity tak, aby zvládaly šoky a zátěžové faktory, které omezují dostupnost potravin, včetně jejich produkce, nebo omezují přístup k potravinám.

2.8 Registry obyvatel

82. Registry obyvatel a matriky narození pomáhají státům získávat přesné informace o osobách žijících na jejich území a jsou důležitým nástrojem při zajišťování ochrany a řešení, a to i pro ženy, dívky a další osoby z řad uprchlíků se specifickými potřebami. Přestože to nemusí nutně vést k udělení státního občanství, zápisy narození pomáhají vytvořit právní totožnost a předcházejí riziku postavení bez státní příslušnosti. Na podporu hostitelských zemí státy a příslušné zúčastněné strany poskytnou zdroje a odborné znalosti za účelem posílení schopnosti vnitrostátních registrů obyvatel umožnit uprchlíkům a osobám bez státní příslušnosti včasný přístup k registraci obyvatel a zápisu narození a dokladům, mimo jiné prostřednictvím digitálních technologií a poskytování mobilních služeb, a to plně v souladu se zásadami ochrany osobních údajů a soukromí.

2.9 Osoby bez státní příslušnosti

83. S vědomím, že **výskyt osob bez státní příslušnosti** (tj. bezdomovectví) může být příčinou i důsledkem pohybu uprchlíků,³⁵ státy, UNHCR a další příslušné zúčastněné osoby poskytnou zdroje a odborné znalosti na podporu sdílení osvědčených postupů zohledňujících rozdíly mezi muži a ženami za účelem prevence a omezení výskytu osob bez státní příslušnosti a za účelem vytvoření případných vnitrostátních, regionálních a mezinárodních akčních plánů zabývajících se řešením problému bezdomovectví v souladu s příslušnými normami a iniciativami, včetně kampaně UNHCR pro řešení problému bezdomovectví. Státy, které dosud nepřistoupily k Úmluvě o právním postavení osob bez státní příslušnosti z roku 1954 a Úmluvě o omezení případů bezdomovectví z roku 1961, se vyzývají, aby přistoupení zvážily.

2.10 Podpora dobrých vztahů a mírového soužití

84. Vzhledem k důležitosti dobrých vztahů mezi komunitami budou do doby, než budou k dispozici trvalá řešení, navrhovány programy a projekty bojující proti všem formám diskriminace a podporující mírové soužití mezi uprchlickými a hostitelskými komunitami v souladu s vnitrostátními politikami. Budou podporovány zvláštní programy a projekty zaměřující se na zlepšení porozumění situace uprchlíků, mimo jiné prostřednictvím technické spolupráce a rozvoje kapacit pro místní komunity a pracovníky. Bude podporováno zapojení dětí, dospívajících a mládeže, mimo jiné prostřednictvím sporu a kulturních aktivit, výuky jazyka a vzdělávání. K rozvíjení úcty a porozumění i k boji proti diskriminaci budou využívány síla a pozitivní vliv občanské společnosti, náboženských organizací a sdělovacích

³⁴ Mohlo by se jednat o Světový potravinový program (WFP) a Organizaci pro výživu a zemědělství (FAO), spolu s Mezinárodním fondem pro zemědělský rozvoj (IFAD).

³⁵ Viz závěr výkonného výboru č. 101 (LV) (2004), (k).

prostředků, včetně sociálních médií.

3. Řešení

85. Jedním z primárních cílů globálního kompaktu (odstavec 7) je podpořit přístup k trvalým řešením, mimo jiné plánováním řešení již od začátku uprchlických situací. Nejúčinnějším způsobem jak dosáhnout řešení je odstranit základní příčiny. V souladu s mezinárodním právem a Chartou OSN jsou pro řešení vleklých uprchlických situací a předcházení vzniku nových krizí zásadní politická a bezpečnostní spolupráce, diplomacie, rozvoj a prosazování a ochrana lidských práv. Zároveň platí, že řešení příčin pohybu uprchlíků může být časově náročné. Akční program tudíž předpokládá kombinaci různých řešení, přízpusobených konkrétní situaci a zohledňujících absorpční kapacitu, úroveň rozvoje a demografickou situaci různých zemí. Uvedené zahrnuje tři tradiční trvalá řešení, jimiž jsou dobrovolný návrat do vlasti, přesídlení a místní integrace, i další místní řešení a alternativní cesty pro přijetí v třetích zemích, které mohou nabídnout další možnosti.

86. Stejně jako v předchozích oddílech v části B mají níže uvedené prvky přinést větší předvídatelnost a přispět k zapojení širšího spektra států a příslušných zúčastněných stran za účelem dosažení řešení. Jde zejména o to, že:

- bude na žádost podle potřeby poskytována podpora zemím původu a hostitelským zemím s cílem vytvářet podmínky pro dobrovolný návrat do vlasti, mimo jiné prostřednictvím zasedání Globálního fóra pro uprchlíky a podpůrných platform;
- nezbytnou součástí opatření vymezených v části A budou nabídky přesídlení a alternativních cest³⁶; a
- přestože místní integrace je svrchovaným rozhodnutím, státy, které se rozhodnou provádět integraci nebo jiná řešení na místní úrovni, budou vyžadovat určitou podporu.

3.1 Podpora pro země původu a dobrovolný návrat do vlasti

87. Dobrovolný návrat do vlasti za bezpečných a důstojných podmínek zůstává preferovaným řešením ve většině uprchlických situací.³⁷ Prvořadými prioritami je přispívat k vytváření podmínek pro dobrovolný návrat do vlasti plně v souladu se zásadou nenavracení, zajistit možnost svobodně a informovaně se rozhodnout³⁸ a mobilizovat podporu pro bezpečný a důstojný návrat do vlasti. Připouští se, že dobrovolný návrat do vlasti není nezbytně podmíněn dosažením politického řešení v zemi původu, aby se uprchlíkům nebránilo v uplatnění práva na návrat do vlastní země.³⁹ Stejně tak se připouští, že existují situace, kdy se uprchlíci dobrovolně vracejí mimo rámec formálních programů dobrovolného návratu do vlasti, a že je potřeba to podporovat. Přestože za umožnění dobrovolného návratu do vlasti nesou vůči vlastním obyvatelům v první řadě odpovědnost země původu, mezinárodní společenství jako celek je připraveno poskytovat podporu, mimo jiné ve snaze zajistit udržitelnost návratu.

88. Mezinárodní společenství jako celek tudíž, aniž by byla dotčena stávající podpora ve prospěch hostitelských zemí, poskytne zdroje a odborné znalosti na podporu zemí původu, poskytovanou na žádost zemí původu, s cílem vyřešit základní příčiny, odstranit překážky bránící uprchlíkům v návratu a vytvořit podmínky příznivé pro dobrovolný návrat do vlasti. Při vynakládání tohoto úsilí se bude přihlížet k existujícím politickým a technickým mechanismům pro koordinaci humanitárních zásahů a zásahů v oblasti budování míru a rozvoje a úsilí bude v souladu s Agendou 2030. V některých situacích je přínosné, aby příslušné státy a UNHCR uzavřely trojstranné dohody o podpoře dobrovolného návratu do vlasti.

89. Kromě toho státy a příslušné zúčastněné strany poskytnou zdroje a odborné znalosti

---

³⁶ Připravené v souladu s výše uvedeným odstavcem 4.

³⁷ [A/RES/72/150](#), odstavec 39; závěry výkonného výboru č.: 90 (LII) (2001), (j); 101 (LV) (2004); 40 (XXXVI) (1985).

³⁸ V souladu se závěrem výkonného výboru č. 101 (LV) (2004).

³⁹ Jak se uvádí například v závěru výkonného výboru č. 112 (LXVII) (2016), (7). Viz rovněž odstavec 8 zabývající se potřebou spolupráce a opatření při řešení základních příčin vleklých uprchlických situací.

na podporu zemí původu, poskytovanou na žádost zemí původu, pokud jde o sociální, politické, ekonomické a právní možnosti přijímat a opětovně začlenit navrácené osoby, zejména ženy, mládež, děti, staří osoby a osoby se zdravotním postižením. Uvedené může zahrnovat podporu v oblasti rozvoje, možností obživy a ekonomických příležitostí, a opatření, která mají řešit problémy s bydlením a půdou i majetkové otázky. Podle potřeby budou poskytovány příspěvky na přímou podporu repatriace pro navrácené osoby ve formě peněžité a jiné pomoci. V závislosti na situaci mohou dotčené země žádat o odbornou pomoc s realizací opatření, která mají zabránit dalšímu násilnému vysídlení při návratu (v rámci dané země i za hranice) a zohlednit situaci vnitřně vysídlených i nevysídlených místních obyvatel.⁴⁰ Příslušné zúčastněné strany budou ve spolupráci s vnitrostátními a místními orgány podporovat sdílení informací o rizicích týkajících se ochrany v oblastech návratu a zřízení systémů umožňujících taková rizika analyzovat.⁴¹

3.2 Přesídlení

90. Kromě toho, že se jedná o nástroj ochrany uprchlíků a řešení pro uprchlíky, přesídlení je rovněž konkrétním mechanismem pro sdílení zátěže a odpovědnosti a projevem solidarity umožňujícím státům vzájemně si pomáhat se sdílením zátěže a omezit dopad rozsáhlých uprchlických situací na hostitelské země. Přesídlení zároveň bylo tradičně nabízeno pouze omezeným počtem zemí. Potřebu rozvíjet pozitivní atmosféru pro přesídlení, zlepšit kapacity pro přesídlení a rozšířit základnu pro přesídlení, nelze dostatečně zdůraznit.

91. Od států⁴² se bude žádat, aby s pomocí příslušných zúčastněných stran⁴³ poskytovaly příspěvky na vytvoření nebo rozšíření působnosti, rozsahu a zlepšení kvality programů přesídlení.⁴⁴ Na podporu tohoto úsilí UNHCR, ve spolupráci se státy a příslušnými zúčastněnými stranami, vypracuje **tříletou strategii** (2019–2021) zaměřující se na zvýšení nabídky míst pro přesídlení, a to i v zemích, které se zatím do celosvětového úsilí o přesídlování nezapojily, a na konsolidaci vznikajících programů přesídlení opírajících se o osvědčené postupy a zkušenosti získané v rámci společného podpůrného mechanismu pro země nově nabízející možnost přesídlení (Emerging Resettlement Countries Joint Support Mechanism, ERCM) a prostřednictvím regionálních opatření. Strategie se zaměří na identifikaci nových a rozvíjejících se zemí pro přesídlení, navazování vazeb s takovými zeměmi a poskytování podpory takovým zemím, mimo jiné ve formě odborných znalostí a jiné odborné podpory, partnerských projektů, lidských a finančních zdrojů pro rozvoj kapacit a zapojením příslušných zúčastněných osob.

92. Dále budou žádány přísliby ohledně vytvoření nebo posílení osvědčených postupů v programech přesídlení. Uvedené by mohlo zahrnovat vytvoření víceletých plánů přesídlení; snahu o zajištění, aby vyřizování přesídlení bylo předvídatelné, účinné a účelné (např. s použitím flexibilních pravidel realizace, které plně řeší obavy o bezpečnost a umožňují do šesti měsíců od předání UNHCR přesídlit nejméně 25 % žádostí o přesídlení podaných za rok); zajištění, aby přesídlení bylo používáno strategicky, vedlo ke zlepšení prostředí ochrany a přispívalo k přijetí komplexního přístupu k uprchlickým situacím (např. přidělováním míst pro přesídlení uprchlíků podle kritérií UNHCR pro přesídlení z prioritních situací (včetně vleklých uprchlických situací) identifikovaných Úřadem vysokého komisaře OSN pro uprchlíky v každoročním přehledu předpokládaných potřeb týkajících se přesídlení ve světě; nebo například vyhrazení nejméně 10 % žádostí o přesídlení jako nepřidělená místa pro mimořádné nebo naléhavé případy identifikované Úřadem vysokého komisaře OSN pro uprchlíky); investování do spolehlivých služeb v oblasti příjmu a integrace přesídlených uprchlíků, včetně ohrožených žen a dívek; a používání pohotovostních tranzitních zařízení nebo jiných opatření k přípravě na přesídlení v mimořádných situacích, mimo jiné v případě ohrožených žen a dětí.⁴⁵

⁴⁰ Viz také [A/RES/54/167](#) o ochraně interně vysídlených osob a pomoci jim poskytované a následné rezoluce Valného shromáždění k tomuto tématu, včetně [A/C.3/72/L.46/Rev.1](#).

⁴¹ Mimo jiné v souladu s mandátem UNHCR, pokud jde o monitorování navrácených osob: Závěry výkonného výboru č.: 40 (XXXVI) (1985), (l); 101 (LV) (2004), (q); 102 (LVI) (2005), (r).

⁴² V souladu s výše uvedeným odstavcem 4.

⁴³ Mohlo by se jednat o UNHCR, Mezinárodní organizaci pro migraci, organizace občanské společnosti, komunitní skupiny, náboženské organizace, akademickou obec, jednotlivce a soukromý sektor.

⁴⁴ V souladu s [A/RES/71/1, příloha I](#), odst. 16.

⁴⁵ Kvůli usnadnění evakuace může být vyžadováno vydání konvenčních cestovních dokladů platných pro jednu cestu. Ve výjimečných případech by to mohlo probíhat s podporou UNHCR.

93. Ve zvláštních situacích budou základní skupiny pro přesídlení s ohledem na to, že mají prokazatelný přínos, nadále podporovat koordinovanou reakci s řádným přihlédnutím k potřebám v oblasti ochrany a k bezpečnostním faktorům.⁴⁶ Obecně platí, že veškeré úsilí vyvíjené na základě globálního kompaktu bude ve snaze využít jejich přidané hodnoty probíhat v souladu se stávající multilaterální architekturou pro přesídlení, včetně každoročních třístranných konzultací o přesídlení, pracovní skupiny pro přesídlení a základních skupin.

3.3 *Alternativní cesty pro přijetí v třetích zemích*

94. Přesídlení může být doplněno jinými způsoby přijetí osob potřebujících mezinárodní ochranu umožňujícími přístup k ochraně či řešení. Je potřeba zajistit, aby takové cesty byly dostupné více systematicky, organizovaně, udržitelně a s přihlédnutím k rozdílům mezi muži a ženami, aby obsahovaly vhodná ochranná opatření a aby došlo k celkovému zvýšení počtu zemí nabízejících tyto možnosti.

95. **Tříletá strategie** pro přesídlení (oddíl 3.2 výše) bude rovněž obsahovat alternativní cesty pro přijetí za účelem významného zvýšení jejich dostupnosti a předvídatelnosti. Od států se bude žádat, aby s podporou příslušných zúčastněných stran⁴⁷ poskytovaly příspěvky na zajištění účinných postupů a jasných způsobů předávání osob za účelem sloučení rodin nebo na vytvoření soukromých nebo komunitních sponzorských programů doplňujících běžné přesídlení, včetně komunitních programů prosazovaných prostřednictvím Globální sponzorské iniciativy pro uprchlíky (Global Refugee Sponsorship Initiative, GRSI). Dále by alternativní cesty pro přijetí mohly zahrnovat humanitární víza, humanitární koridory a další humanitární programy pro přijímání uprchlíků; vzdělávací příležitosti pro uprchlíky (včetně žen a dívek) využívající stipendií a studentských víz, mimo jiné prostřednictvím partnerství mezi vládami a akademickými institucemi; a možnosti pracovní mobility pro uprchlíky, mimo jiné prostřednictvím identifikace uprchlíků s dovednostmi, po kterých je v třetích zemích poptávka.

96. Budou vyžadovány příspěvky na podporu sdílení osvědčených postupů, získaných zkušeností a rozvoje kapacit pro nové státy zvažující takové programy (viz výše odstavec 47).

3.4 *Místní integrace*

97. Přestože dobrovolný návrat do vlasti je i nadále ve většině uprchlických situací preferovaným řešením, je rovněž důležité podporovat země, které se rozhodnou vyřešit uprchlickou situaci na místní úrovni. Místní integrace je svrchovaným rozhodnutím států a možností, pro kterou se státy rozhodují vedeny svými smluvními závazky a zásadami lidských práv.⁴⁸ Rada států shledala užitečným přistoupit k místní integraci uprchlíků, včetně případného poskytnutí trvalého právního postavení a naturalizace, což nevylučuje, aby se určité země se středními příjmy a rozvojové země, které čelí rozsáhlým uprchlickým situacím, neocitly ve specifické situaci.

98. Místní integrace je dynamickým a obousměrným procesem, který od všech stran vyžaduje úsilí, včetně připravenosti na straně uprchlíků přizpůsobit se hostitelské společnosti a odpovídající připravenosti na straně hostitelských komunit a veřejných institucí přivítat uprchlíky a uspokojovat potřeby různorodé populace. V zemích s nízkými a středními příjmy je potřeba další finanční a odborná podpora od mezinárodního společenství, jejímž cílem je zajistit úspěšnou místní integraci způsobem, jenž přihlíží k potřebám uprchlíků i hostitelských komunit.

99. Na podporu zemí, které se rozhodnou nabízet místní integraci, mezinárodní společenství jako celek v úzké spolupráci s vnitrostátními orgány hostitelských zemí poskytne zdroje a odborné znalosti s cílem přispět k vytvoření strategického rámce pro místní integraci. Za účelem podpory procesu místní integrace budou posíleny kapacity příslušných státních institucí, místních komunit a občanské společnosti (např. schopnost řešit problémy s doklady; zajistit jazykové kurzy a odborné vzdělávání, a to i pro ženy a dívky). Bude poskytována podpora programům, které se zabývají rozvíjením úcty a dobrých vztahů, a za účelem umožnit integrujícím se uprchlíkům přístup k možnostem obživy, mimo jiné prostřednictvím analýzy ekonomické situace v oblastech, které poskytují útočiště

---

⁴⁶ Potenciálně v koordinaci s podpůrnou platformou nebo v rámci podpůrné platformy.

⁴⁷ Včetně občanské společnosti, náboženských organizací, soukromého sektoru, zaměstnavatelů, mezinárodních organizací, jednotlivců a akademické obce.

⁴⁸ Jak je uvedeno v závěru výkonného výboru č. 104 (LVI) (2005), bodě 1 úvodního ustanovení

uprchlíkům, s přihlédnutím k posouzení místního pracovního trhu a ke kvalifikačním profilům, a to včetně žen a mladých dospělých osob. V rámci podpory vnitrostátních plánů a strategií rozvoje a v souladu s Agendou 2030 budou aktivně podporovány investice do oblastí, kde se uprchlíci usadí, a případně budou prozkoumány regionální rámce, které mohou doplňovat vnitrostátní právní předpisy, pokud jde o nabízení způsobů dosažení trvalého právního postavení nebo naturalizace uprchlíků.

3.5 Jiná místní řešení

100. Kromě místní integrace, která pro uprchlíky představuje trvalé řešení jejich obtížné situace, se mohou některé hostitelské země rozhodnout poskytovat uprchlíkům jiná místní řešení. Taková řešení zahrnují dočasný legální pobyt, mimo jiné ve snaze podpořit vhodné ekonomické, sociální a kulturní začlenění uprchlíků, a jsou poskytována, aniž by byla dotčena možná trvalá řešení, která mohou být zpřístupněna. V závislosti na situaci a potřebách identifikovaných zemí, které se rozhodly uprchlíkům nabízet jiná místní řešení, státy a příslušné zúčastněné strany poskytnout zdroje a odborné znalosti, včetně odborného poradenství ohledně právních a institucionálních rámců, které přispívají k mírovému a produktivnímu začlenění uprchlíků a ke kvalitě života místních komunit, a za účelem řešení problémů souvisejících například s doklady a povolením k pobytu.

IV. Následná opatření a kontrola

101. Mezinárodní společenství jako celek se vynasnaží získat podporu pro globální kompakt a dosažení jeho cílů rovným dílem, prostřednictvím předvídatelnějšího a spravedlivějšího sdílení zátěže a odpovědnosti. Jedná se o úkol pro všechny státy ve spolupráci s příslušnými zúčastněnými stranami. UNHCR bude hrát v této snaze katalytickou a podpůrnou úlohu v souladu se svým mandátem. Následná opatření a kontrola podle globálního kompaktu bude prováděna primárně prostřednictvím Globálního fóra pro uprchlíky (které se bude konat každé čtyři roky, nebude-li rozhodnuto jinak); schůzek představitelů na vysoké úrovni (které se budou konat každé dva roky v mezidobí mezi zasedáními fóra); i prostřednictvím výročních zpráv, které bude Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky předkládat Valnému shromáždění OSN. Státy, UNHCR a příslušné zúčastněné strany se vynasnaží koordinovat následná opatření a monitorování globálního kompaktu způsobem, který podporuje soudržnost s dalšími procesy a opatřeními týkajícími se pohybu osob.

102. Úspěch bude v případě globálního kompaktu **posuzován z hlediska pokroku při naplňování jeho čtyř cílů** (odstavec 7). Související ukazatele budou vypracovány pro každý cíl před prvním zasedáním Globálního fóra pro uprchlíky v roce 2019.

103. **Globální fóra pro uprchlíky** budou státům a dalším příslušným zúčastněným stranám sloužit jako důležitý nástroj pro vyhodnocení pokroku při naplňování cílů globálního kompaktu. Fóra rovněž státům a příslušným zúčastněným stranám poskytnou příležitost vyměnit si osvědčené postupy a zkušenosti vztahující se ke konkrétní zemi nebo regionální situaci či na globální úrovni a přezkoumat průběžnou účinnost opatření pro sdílení zátěže a odpovědnosti. Hodnocení prováděné na zasedáních fóra se bude opírat o výsledky procesu koordinovaného Úřadem vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a sloužícího k měření dopadu, který má poskytnutí útočiště uprchlíkům, ochrana uprchlíků a pomoc poskytovaná uprchlíkům (odstavec 48), a mechanismu pro sledování realizace příslibů a příspěvků a měření dopadu globálního kompaktu, který zřídí UNHCR v úzké konzultaci se státy a dalšími příslušnými zúčastněnými stranami.

104. Mezi jednotlivými zasedáními fóra se budou každé dva roky konat **schůzky představitelů na vysoké úrovni týkající se globálního kompaktu**. Budou pořádány spolu s dialogem Vysokého komisaře o výzvách při ochraně. Účastnit se jich mohou všechny členské státy OSN a příslušné zúčastněné osoby a schůzky poskytnou příležitost k „přezkumu dosaženého pokroku v polovině období“, umožní provádět pravidelné hodnocení a přicházet s novými podněty. První schůzka příslušných představitelů na vysoké úrovni se bude konat v roce 2021.

105. Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky bude ve své pravidelné zprávě předkládané Valnému shromáždění OSN poskytovat jednou ročně **aktuální informace** o pokroku dosaženém při naplňování cílů globálního kompaktu.

106. Státy a příslušné zúčastněné strany podpoří smysluplné zapojení uprchlíků, včetně žen, osob se zdravotním postižením a mládeže, v rámci zasedání Globálního fóra pro

uprchlíky a zahrnutí jejich názoru na dosažený pokrok. Digitální platforma vytvořená Úřadem vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a přístupná všem umožní sdílet osvědčené postupy, zejména s přihlédnutím k věku, pohlaví, zdravotnímu postižení a rozmanitosti, při provádění jednotlivých částí globálního kompaktu.

107. Globální kompakt má potenciál mobilizovat všechny příslušné zúčastněné strany k podpoře sdílené agendy a společných výsledků. Společně můžeme dosáhnout výsledků, které promění životy uprchlíků a hostitelských komunit.
